

Dr. Calypso, deu anys de latin ska

La formació barcelonina celebra el seu aniversari amb un excel·lent disc de fusió jamaicana. L'aparició del treball 'Barbarossaplatz', enregistrat a Alemanya, consolida Dr. Calypso com la banda skatalítica més important del país.

Amb la companyia de Fermín Muguruza i Quique Gallart, ex-cantant de Skatalà, Dr. Calypso repassava el seu llegat en una sala de Barcelona plena a vessar. Era el passat 23 de desembre, un bon dia per recordar la dècada i encarar l'any 2000 amb un disc d'alta volada: *Barbarossaplatz*.

Aquella nit estava reservada a un grup que ha fet de la música negra una font inesgotable de creativitat. El seu repertori de ritmes ha crescut a mesura que també ho ha fet l'autoaprenentatge i la seva cohesió interna. Això l'ha mantingut sempre remenant els prolífics aires del Carib. És precisament la trobada entre el caràcter llatí i la passió pel ritme sincopat el secret del seu èxit. Com tampoc han faltat altes dosis de militància i inconformisme per resistir les investides que cauen sobre un estil carregat de prejudicis. Justament per això cal reconèixer als Dr. Calypso el mèrit d'haver tret de la marginalitat, a Catalunya, aquest ball encisador, avui a les prestatgeries dels grans *megastores*. Però el mèrit és fruit d'una sòrdida i sovint desagradada feina, només recompensada per un públic cada cop més heterogeni i, en última instància, per la fidelitat irrefrenable a unes arrels molt llamineres.

En certa manera la història dels Dr. Calypso va en sintonia amb la progressió de l'ska a casa nostra. Quan el grup encara es cuinava en un cafè de Gràcia l'any

1988, era un miracle trobar alguna cosa dels Skatalites, Ethiopians o Prince Buster, testimonis de l'ska sorgit a Jamaica a inicis dels 60. Qualsevol vinil de la terra d'en Marley es convertia en un incunable. Aquesta influència musical serà la base del primer repertori del grup, compendi de versions del període sextie i de la seva posterior revifada –el 2Tone anglès de finals dels 70–, on des-

L'elasticitat i la mescla de condiments han marcat el perfil d'aquesta banda catapultada a la fama gràcies als seus directes.

taca la polifonia formada pels Madness, The Beat, Bad Manners, The Specials o The Selecter. Així s'iniciava –més com un *divertimento* que cap altra cosa– la història d'un conjunt que avui apunta cap a la professionalitat. Tres elapès i més de 350 concerts a les esquenes són arguments suficients per aquest canvi de xip.

Però llavors tot passava pel sedàs de la improvisació i la semiclandestinitat. Amb els amics de les *parties* n'hi havia prou per cobrir la platea de sons condes-

centents. Era la manera de satisfer el cartell d'alguna iniciativa antisistema, a partir de la qual el grup comença a brodar el seu vestuari ideològic i musical.

Sota el cognom The Barcelonians, els Dr. Calypso trepitgen l'escenari per primer cop el 18 de març de 1989, en una sala a cavall entre Sant Boi de Llobregat i Molins de Rei. Un període en què amb prou feines s'escoltaven els Skatalà, de qui els Calypso s'han impregnat tota la vida, fins al punt de transferir-se una llarga corrua de músics. De fet, abans de la desaparició de la banda d'en Quique i en Pitu l'any 1998, els uns i els altres s'havien barrejat en dues ocasions per tocar la fórmula Skatalypso. En tot cas, l'ska era poc més que això a finals dels 80. Per sobreviure calia un exercici de bona voluntat, que ells han sabut mantenir a força de cuidar el sentiment de grup.

És a partir de la primera maqueta (1990) i dels recopilatoris Latin Ska Fiesta i Latin Ska Fever (anys 1990 i 1991 respectivament) que la banda evoluciona de l'ska més pur cap a un repertori on també entren en joc altres ritmes jamaicans com el reggae, el soca o el calypso, originaris de Barbados i Trinidad. D'alguna forma sempre han seguit la mateixa tònica: redescobrir i treballar la música d'aquelles latituds. Tot gira al voltant d'aquest principi sense el qual, molt probablement, els Dr. Calypso s'haurien limitat a quatre festivals monomatemàtics. L'elasticitat i la mescla

de condiments han marcat el perfil d'aquesta banda catapultada cap al primer disc després de compartir escenari amb Laurel Aitken l'any 1990 i fer gira per Alemanya i Itàlia l'any següent. Serà amb l'edició de *l'Original vol. 1* (Tralla Records, 1993), com els Dr. Calypso resumeixen tota la seva influència adquirida des del començament. Posaran la directa per a treballs posteriors, ja que no tan sols amplien el seu repertori —amb versions com “I feel good” de James Brown i de l'ska anglès— sinó que consoliden un equip estable de músics. Així, després d'alguns canvis, Dr. Calypso el formaran: Sergi Shèriff Monlleó (veu), Luismi López (veu), Jordi Maniac Manyà (guitarra), Fernando Damned Poza (guitarra), Inaki Pinaki Alvarez (baix), Sergi Lisergic Porter (teclats), Jordi Jorgito Ramiro (trompeta), Enric Xato Grau (trombó), Raül Lázaro (saxo) i Jordi Serraman Serra (bateria).

Arran d'aquest primer assentament despleguen la seva música en grans escenaris, telonegen els Toots&The Maytals, Negu Gorriak i els mítics Skatalites i omplen la Sala Zeleste l'any 1995. Serà poc abans de treure el seu únic EP, *Maria*, pensat per abordar una crisi interna que faria trontollar el projecte, reconduïda finalment amb l'entrada d'un nou bateria (Alcides R. *Cidon* Trindade) i la publicació, l'any 1996, de l'autogestionat *Toxic Sons*, disc amb el qual es confirmen les excel·lències artístiques de la formació. Tot i el discurs de la banda, amb lletres al·lusives a fenòmens com l'okupació, la legalització del cannabis o el racisme, els crítics s'hauran de plegar a les qualitats del seu mestissatge. Per primer cop s'introdueix a la graella un latin soul al costat de peces que voregen altres ritmes de la música negra.

El grup entrava així en un període especialment bo, amb actuacions per Europa i la consolidació al país d'altres bandes de ska. És el cas de Komando Moriles i dels desapareguts Knockouts

i Skatalà, encara sota els efectes del ‘Borinot, borinot’. I també és el moment de l'aparició de formacions molt joves enlluernades per la llarga ombra dels Dr. Calypso. Grups que avui ofereixen una versió especialitzada del gènere: els Skaparàpid amb el seu ska-rock, Mount Zion amb el seu ska-nutty-reggae, Discípulos de Otilia amb el seu ska-punk, la Thorpe Brass amb el seu ska-soul o Amusic Skazz Band amb el seu ska-jazz. A banda, discogràfiques com l'europea Grover o la nord-americana Moon Records posaven en circulació un estoc impressionant de conjunts (Toasters, Mr. Review, Hepcat, NY Skajazz Ensemble...), donant a l'escena un caràcter comercial fins llavors desconegut. D'aquesta inèrcia no en quedaran al marge els mitjans de comunicació ni, òbviament, les empreses de *management*, distribuïdores i botigues dedicades a la música de fusió. Dr. Calypso estarà al *frontline* de les prestatgeries, assaborint un èxit que s'estendrà per Itàlia, Alemanya i altres contrades on l'ska té més presència.

Arribem així a l'any 1999 quan, després del preceptiu treball d'es-

tudi, surt publicat el tercer disc de la banda: *Barbarossaplatz* (K Indústria Cultural), sens dubte el segell de qualitat dels Dr. Calypso. Enregistrat a Alemanya sota la supervisió del productor Elli Maas, que també ha produït els Dr. Ring Ding, aquest disc marca un nou punt d'inflexió pel grup, que continua afegint noves tonalitats sense renunciar a la festa i a la denúncia social. Destaquen per damunt d'altres les cançons “Return” i “Brigadistes Internacionals”, de les quals en surten videoclips; “Príncep blau”, en referència a les agressions que pateixen les dones; i la fenomenal “She”, a l'alçada del millor northern soul.

La incorporació d'un nou teclista, Paco Manzaneres, i el *management* de Ritual Music, permet als Dr. Calypso encetar una espiral de popularitat sostinguda, avalada amb una promoció capaç de fer arribar al públic la pedagogia d'una música i un sentit més alt de professionalitat. *Barbarossaplatz* ofereix totes les virtuts per conèixer l'ska, fruit de la festa i repensar el nostre entorn immediat.

Àlex Romaguera

'Barbarossaplatz' té el segell inconfusible de qualitat dels Dr. Calypso. És el tercer treball de la banda.